

Historiallisesti merkittäviä paikkoja: Brödtorpin kartano sekä Billnäsin ja Åminneforsin ruukit Pohjan kunnassa

Entinen Pohjan kunta, joka nykyisin kuuluu Raaseporin kaupunkiin läntisellä Uudellamaalla, oli yksi niistä harvoista paikoista, joissa kaikesta vastustuksesta huolimatta 1800-luvulla oli ryhmä mormoneja. Heitä oli kaikkiaan 11, ja kaksi ensimmäistä heistä kastoivat Ruotsista Brödtorpin kartanoon puutarhuriksi palkattu Johan Blom.

Brödtorpin päärakennus 1890-luvulla (https://www.myheritage.se/photo-1000091_266963421_266963421/brodtorp-sateri-herrgard-i-pojo).

Miten kaikki alkoi? Blomin tarkoituksena oli alunperin muuttaa perheineen Ruotsista Utahin Siioniin, mutta kun hän esitti asiansa Tukholman konferenssin johtajalle Magnus Olsonille, tämä ehdotti, että perhe muuttaisi Suomeen.

Niin tapahtui, kun Brödtorpin kartanon puutarhanhoidon edistämiseen vakavasti suhtautunut isäntä Eduard Hisinger keväällä 1880 palkkasi 31-vuotiaan Blomin työskentelemään Billnäsin ruukin puutarhassa (Rinne, *Kristuksen kirkko Suomessa*, s. 9) ja kesästä 1884 lähtien Åminneforsin ruukilla (Östman, 2010, s. 318).

Eduard Hisinger (https://www.kuvakokoelmat.fi/pictures/view/HK19560112_40).

Åminneforsin nykyistä puistoa.

Kuva Risto Kurra

Villa Billnäs puutarhoineen. Rakennus paloi vuonna 1915.
(<https://www.finna.fi/Record/musketti.M012:HK10000:3514>)

Billnäsin puistoa nykyisin.

Kuva Risto Kurra

Hisinger oli arvostettu vapaaherra, ruukinpatruuna, valtiopäivämies ja kasvitieteilijä
(https://fi.wikipedia.org/wiki/Eduard_Hisinger).

Kuva Risto Kurra

Blomin perhe asui mahdollisesti tässä kartanon päärakennuksen lähellä edelleen sijaitsevassa talossa, jossa kartanon nykyinenkin puutarhuri asuu.

Kuva Risto Kurra

Rippikirjassa Blomin perheen asuinpaikaksi on merkitty Billnäs, jossa on vieläkin tällaisia viehättäviä palkollisten asuinrakennuksia.

W ^o John Blom & Billnäs	25 15/1848	Harge	Billnäs	80 92 24	v	X	2	Blomnäs,	12 5-84
W ^o Anna Margareta Lindblad	5 12/1843	d ^a	d ^a		v	X		d ^a	4
W ^o John Emil	5 1875	Blom			v				11
W ^o David William	19 5/1876	d ^a			v				4
J. M ^o Anna Lovisa	25 7/1878	Billnäs			v			Billnäs d ^a Billnäs Billnäs d ^a Billnäs	12 1883
W ^o John Gabriel	12 1881	Dojo			v			o d ^a -	11
J. M ^o Josef Richard	25 1892								27 12/1883
W ^o Anna Linnéa	18 12/1887	d ^a							11

Pohjan srk:n rippikirja, 1877-1886, s. 82.

Paikkakunnalle muutettuaan Blom sai kartanon isännän luvalla harjoittaa hartautta omalla tavallaan perheen kesken heidän asunnossaan, mutta mormoniopin levittäminen häneltä kiellettiin. Kävi kuitenkin niin, että heidän vieras oppinsa alkoi kiinnostaa muitakin ja jotkut tulivat mukaan heidän perhehartauksiinsa. Ja kävipä vielä niinkin, että kaksi heistä, Wendla Lindelöf ja Maria God, halusivat ottaa kasteen, ja niinpä Blom sunnuntai-iltana 4. kesäkuuta 1882 kastoi heidät läheisessä Lammasjärvässä.

Todennäköinen kastepaikka Lammasjärven eteläpäässä.

Kuva Risto Kurra

Sitä hänen ei petetyksi itsensä tunteneen Hisingerin mielestä olisi kuitenkin pitänyt tehdä, ja niin Blom joutui oikeuteen ja hänet tuomittiin lopulta vankilaan 28 päiväksi vedellä ja leivällä, koska hän oli voimassa tuolloin olleiden lakien vastaisesti levittänyt vierasta oppia ja toimittanut kasteet sunnuntaina. Hän kärsi rangaistuksensa Helsingin kruununvankilassa helmikuussa 1886.

Blomin palvelukseen muuten ilmeisen tyytyväinen Hisinger antoi hänen jatkaa työssään, mutta vankeusrangaistuksen jälkeen Blomin perhe muutti takaisin Ruotsiin ja edelleen Utahiin, eikä heidän vaiheistaan siellä tiedetä kirjoitakaan, paitsi että John Bloomin nimeä siellä käyttänyt Brödtorpin puutarhuri kuoli Redlandsissa Kaliforniassa vuonna 1928.

BillionGraves

Blomin aloittama työ kantoi kuitenkin hedelmää Pohjan kunnassa, ja Ruotsista silloin tällöin 1880-luvulla saapuneet lähetyssaarnaajat kastoivat vielä yhdeksän muutakin henkilöä ja pitivät löyhän ryhmän jotenkin koossa, kunnes viranomaisten toiminta tiukkeni, eikä lähetyssaarnaajia Ruotsista enää Suomeen lähetetty.

Tarina kuitenkin jatkuu vielä Pietarissa, jonne Blomin kastaman Wendla Lindlöfin poika Johan muutti ja jossa hän toimi kultaseppänä. Ruotsista Pietariin saapunut lähetyssaarnaaja August Höglund kastoi hänet ja hänen Alma-vaimonsa Nevassa 11. kesäkuuta 1895. Ne olivat ensimmäiset kasteet suuressa Venäjän maassa. (Kim Östman, 2009, s. 429; Kahlile Mehr, 1982, s. 12–14.)

Vallankumouksen melskeissä heidän ei käynyt hyvin, mutta ainakin heidän vanhimman poikansa ja yhden tyttären onnistui paeta Helsinkiin 1920-luvun lopulla. Alma kuoli siellä vuonna 1939 ja Johan vuonna 1944.

Lähteet

Anna-Liisa Rinne, *Kristuksen kirkko Suomessa*, Turku, 1986, s. 9.

Kahlile Mehr, "Johan and Alma Lindlöf – varhaisia pyhiä Venäjällä", *Valkeus*, helmikuu 1982, s. 12–14.

Kim Östman, "Pohjan mormonit", *Historialinen aikakauskirja*, 2009, nro 4, s. 414–430.

Kim Östman, *The Introduction of Mormonism to Finnish society, 1840-1900*, Åbo Akademi University, Faculty of Arts, Comparative Religion, Åbo 2010, s. 297–335

(<http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-765-553-8>, 8 April 2017).